KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 16.12.2008
SEK(2008) 3048

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

uzupełniający

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

„Aktualizacja strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia"

Streszczenie oceny skutków

{KOM(2008) 865 wersja ostateczna}
{SEK(2008) 3047}

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

STRESZCZENIE OCENY SKUTKÓW AKTUALIZACJI STRATEGICZNYCH RAM WSPÓŁPRACY EUROPEJSKIEJ W DZIEDZINIE KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA

Niniejsza ocena skutków uzupełnia komunikat Komisji pt. „Aktualizacja strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia". Rada ds. Edukacji zachęciła Komisję do wystąpienia z takim wnioskiem dotyczącym głównych postulatów zatwierdzonych na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 2008 r.

Kształcenie i szkolenie są determinującym czynnikiem strategii lizbońskiej. Otwarta metoda koordynacji strategii (program prac „Edukacja i szkolenie 2010") przyniosła wymierne rezultaty, intensyfikując współpracę europejską między krajami oraz zwiększając płynące z niej korzyści i zmniejszając przeszkody dla mobilności obywateli i uczenia się przez całe życie. Wspólne sprawozdanie 2008 Rady i Komisji z postępów w realizacji programu prac „Edukacja i szkolenie 2010"[1] uwidoczniło jednak trudności i słabości krajowych systemów, a także niedostateczne postępy w osiąganiu pięciu poziomów odniesienia uzgodnionych w ramach obecnej otwartej metody koordynacji również zostały uznane za niedostateczne. Wyniki te oraz informacje uzyskane w trakcie konsultacji z państwami członkowskimi i zainteresowanymi organizacjami europejskimi przeprowadzonych w kontekście niniejszej oceny skutków pokazują, że istnieje konieczność poprawy procesu realizacji programu prac w poszczególnych krajach, a co za tym idzie, zwiększenia wpływu otwartej metody koordynacji na systemy krajowe poprzez podjęcie większych wysiłków w kierunku realizacji natychmiastowych działań priorytetowych, silniejsze zaangażowanie polityczne i zapewnienie widoczności, bardziej zdecydowane zaangażowanie zainteresowanych stron, skuteczniejsze wzajemne uczenie się i lepszą koordynację uczenia się przez całe życie w sektorach kształcenia i szkolenia.

Stojące przed systemami kształcenia i szkolenia przyszłe wyzwania, o których mowa w strategii lizbońskiej, to nadal aktualne wyzwania polityczne związane z gospodarką opartą na wiedzy, zmianami demograficznymi i globalizacją. Oprócz nich istotne stały się również kwestie związane z migracją i zrównoważonym rozwojem. Istnieje poważne ryzyko nieadekwatności istniejących umiejętności a zapotrzebowania na nie, prowadzące do braków wysoko wykwalifikowanych pracowników i niedostatecznego poziomu kwalifikacji osób o niskich kwalifikacjach. Istnieje w związku z tym pilna potrzeba podniesienia umiejętności pracowników oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dane ekonomiczne potwierdzają znaczne korzyści płynące z inwestycji w kształcenie i szkolenie dla gospodarki, społeczeństwa i jednostek. Korzyści te widoczne są w zakresie szans na rynku pracy, wiedzy i innowacyjności, włączenia społecznego i obywatelstwa oraz spadku przestępczości i poprawy zdrowia.

Wyniki szeroko zakrojonych konsultacji prowadzonych z krajami, partnerami społecznymi i zainteresowanymi stronami odnośnie do rezultatów obecnej otwartej metody koordynacji w zakresie kształcenia i szkolenia okazały się bardzo pozytywne. Ogólne wyzwania i cele, którymi zajmuje się otwarta metoda koordynacji, pozostają nadal aktualne. Państwa

[1] Wspólne sprawozdanie 2008 Rady i Komisji z postępów w realizacji programu prac „Edukacja i szkolenie 2010" – „Uczenie się przez całe życie dla wiedzy, kreatywności i innowacyjności" (luty 2008 r.), Dz.U. C 86/1 z 5.4.2008.

członkowskie zalecają jednak korektę metod pracy, aby były one skuteczniejsze i bardziej wyspecjalizowane.

Na podstawie powyższych ustaleń zdefiniowano trzy cele aktualizacji strategicznych ramy współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia: podniesienie poziomu umiejętności (cel długookresowy), wsparcie krajowych reform w dziedzinie kształcenia i szkolenia (cel średniookresowy) oraz, wreszcie, zajęcie się szczególnymi aspektami w celu poprawy skuteczności i wpływu otwartej metody koordynacji, zwłaszcza poprzez ukierunkowanie wysiłków, zaangażowanie polityczne i zapewnienie widoczności, zaangażowanie zainteresowanych stron, partnerskie uczenie się i koordynację horyzontalną między sektorami kształcenia i szkolenia (cel krótkookresowy).

Wzięto pod uwagę cztery warianty strategiczne: kontynuację prac w ramach strategii lizbońskiej bez szczegółowej otwartej metody koordynacji w dziedzinie kształcenia i szkolenia; wariant utrzymania stanu obecnego (tj. programu prac „Edukacja i szkolenie 2010" w jego obecnej formie); aktualizację strategicznych ram oraz poszerzenie i pogłębienie otwartej metody koordynacji. Każdy w tych wariantów wymaga różnego stopnia zaangażowania krajów oraz nakładu pracy pod względem działań w zakresie współpracy, lecz wszystkie respektują zasadę pomocniczości i są proporcjonalne do głównych wyzwań stojących przed kształceniem i szkoleniem w szerszym kontekście strategii lizbońskiej oraz odnowionej agendy społecznej.

W przypadku wszystkich czterech wariantów trudno jest ocenić wpływ otwartej metody koordynacji na kształtowanie polityki krajowej oraz na zbliżenie polityk. Szczególnie trudno jest wykazać niepodważalne oraz wymierne dowody związku przyczynowego między otwartą metodą koordynacji a wynikami polityki krajowej (np. w stosunku do podnoszenia poziomu umiejętności mierzonych względem poziomów odniesienia). Pod względem jakości aktualne doświadczenia i wyniki konsultacji potwierdzają jednak, że obecna otwarta metoda koordynacji w oczach państw członkowskich i zainteresowanych stron wyraźnie przyczynia się do rozwoju polityki krajowej; niektóre jej obszary wymagają jednak poprawy. Zwiększenie jej skuteczności poprzez aktualizację strategicznych ram lub poszerzenie i pogłębienie otwartej metody koordynacji (wariant 3 lub 4) najprawdopodobniej zwiększyłoby jej ogólny wpływ na reformę systemów krajowych, przyczyniając się do realizacji strategii lizbońskiej i odnowionej agendy społecznej.

Każdy z wyżej wymienionych wariantów ma swoje zalety, lecz jedynie dalsza aktualizacja strategicznych ram (wariant 3) spełnia oczekiwania dotyczące większego wpływu otwartej metody koordynacji na krajowe reformy systemów kształcenia i szkolenia oraz wykorzystania otwartej metody koordynacji jako skuteczniejszego instrumentu współpracy i kształtowania polityki. Wariant ten umożliwia sformułowanie takich celów politycznych, które będą odpowiadały całemu zakresowi wyzwań zidentyfikowanych przez państwa członkowskie i zainteresowane strony oraz które odpowiedzą na potrzebę zmian metod pracy stosowanych w otwartej metodzie koordynacji. Wreszcie, wariant ten jest również wykonalny.

Mechanizmy monitorowania i oceny wpływu na kształtowanie polityki krajowej, zbliżanie polityk oraz polityczne wyniki otwartej metody koordynacji w dziedzinie kształcenia i szkolenia już istnieją, w formie publikowanego co dwa lata wspólnego sprawozdania z postępów w realizacji programu oraz corocznych sprawozdań dotyczących wskaźników i poziomów odniesienia. Ich skuteczność wzrośnie dzięki silniejszemu podkreśleniu priorytetów tematycznych we wspólnych sprawozdaniach, włączeniu do nich ocen krajowych, lepszej informacji zwrotnej od państw członkowskich dotyczącej działania otwartej metody koordynacji oraz bardziej zdecydowanemu zaangażowaniu zainteresowanych stron.